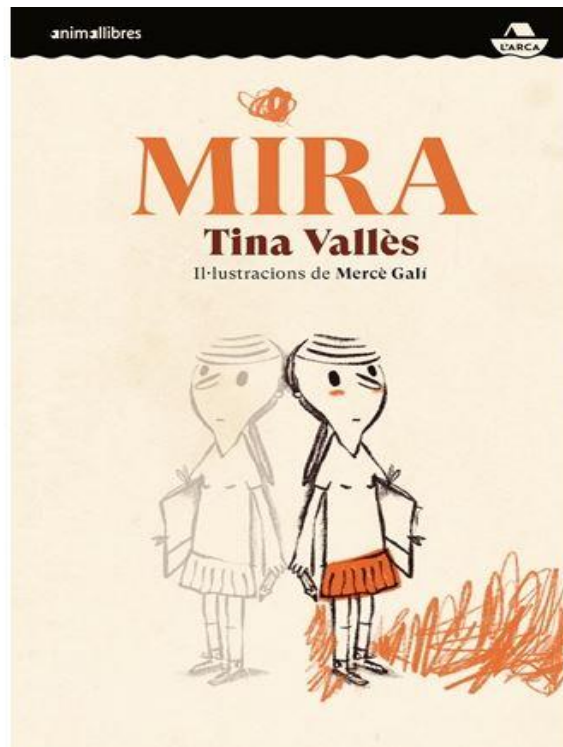

EL GUST PER LA LECTURA 2023-2024

AUTOR: TINA VALLÈS
MIRA

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE SUPERIOR
GUIA DIDÀCTICA

EL GUST PER LA LECTURA 2023-2024

AUTORA: TINA VALLÈS

MIRA

GUIA DIDÀCTICA: CICLE SUPERIOR

Lola Ventosa Hernández

Departament d'Educació
Subdirecció General de Llengües
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2023

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. L'AUTORA. TINA VALLÈS LÒPEZ (BARCELONA 1976).....	5
2.1 SOBRE EL PROCÉS CREATIU	6
2.2 RELACIÓ AMB EL PÚBLIC	7
2.3 LA TINA COM A LECTORA.....	7
2.4 AMB PARAULES DE LA TINA.....	8
2.5 TÍTOLS PUBLICATS	8
2.6 PREMIS I RECONeixEMENTS.....	9
2.7 ALGUNES CURIOSITATS. SABIES QUE...?.....	9
3. LA IL·Lustradora. Mercè Galí Sanarau (BARCELONA, 1973).....	11
4. CARACTERÍSTIQUES DE L'OBRA	12
4.1 FITXA TÈCNICA.....	12
4.2 ARGUMENT	12
4.3 ESTRUCTURA	13
4.4 VALORACIÓ D'ESPECIALISTES I CRÍTICS DE LIJ	15
5. ABANS DE LLEGIR.....	16
5.1 ACTIVITAT 1. CONÈIXER L'AUTORA I CONTACTAR AMB ELLA.....	16
5.2 ACTIVITAT 2. OBSERVAR EL LLIBRE DES DEL PUNT DE VISTA FORMAL I ANALITZAR LA INFORMACIÓ DE LA COBERTA I LA CONTRACOBERTA.....	17
5.3 ACTIVITAT 3. QUÈ ÉS UNA CITACIÓ LITERÀRIA?	17
5.4 ACTIVITAT 4. RACÓ DE LA TINA VALLÈS.....	17
5.5 ACTIVITAT 5. CONÈIXER LA IL·Lustradora: Mercè Galí.....	18
5.6 ACTIVITAT 6. DESITJOS	19
6. DURANT LA LECTURA	20
6.1 ACTIVITATS PRÈVIES	20
6.2 LECTURA.....	20
6.3 DIÀLEG LITERARI.....	22
6.4 CAPÍTOL A CAPÍTOL.....	24
6.5 ALTRES PROPOSTES PER FER DURANT LA LECTURA.....	37
6.5.1 Activitat 1. Diccionari de vocabulari i frases fetes	37
6.5.2 Activitat 2. Resum de cada capítol.....	38
6.5.3. Activitat 3. Descripció dels personatges	38
6.5.4 Activitat 4. Miralls i literatura	38
7. DESPRÉS DE LLEGIR.....	39
7.1 ACTIVITAT 1. VALORACIÓ FINAL DE L'OBRA	39

7.2 ACTIVITAT 2. RETRAT LITERARI DE LA TINA VALLÈS	40
7.3 ACTIVITAT 3. ELS ESPAIS ON TRANSCORRE LA HISTÒRIA	41
7.4 ACTIVITAT 4. CURTMETRATGE SOBRE LA TIMIDESA.....	41
7.5 ACTIVITAT 5. FER UNA RECOMANACIÓ DEL LLIBRE	42
7.6 ACTIVITAT 6. BENVOLGUDA MIRA	42
7.7 ACTIVITAT 7. BATALLES DE HIP-HOP	42
7.8 ACTIVITAT 8. EL TEMPS NARRATIU	43
7.9 ACTIVITAT 9. DOSSIER DE MIRA.....	43
8. TAULA DE CONTINGUT.....	44
9. BIBLIOGRAFIA , WEBGRAFIA I ALTRES FONTS D'INFORMACIÓ	46

1. INTRODUCCIÓ

Us presentem un material adreçat a mestres de cicle mitjà per treballar el gust per la lectura a través d'un llibre de la Tina Vallès que s'anomena *Els pòstits del senyor Nohisoc*.

En aquestes pàgines trobareu informació de l'autora, de l'il·lustrador i del mateix llibre, però per sobre de tot trobareu orientacions per acompanyar l'alumnat abans, durant i després de la lectura col·lectiva del text.

El guiatge literari es planteja perquè les criatures puguin aprofundir en l'obra compartint entre iguals la comprensió i la interpretació del seu contingut. Com a mediadors literaris, els mestres i les mestres hem d'anar molt més enllà de la destresa lectora i de la comprensió literal. Com a dinamitzadors, hem de generar motivació i facilitar les condicions per a l'enriquiment mutu. Inicialment, cada nena i cada nen accedeix al llibre des de les seves capacitats, però quan interactua amb la resta del grup participa de l'interès general creixent, estableix connexions i construeix significat de manera col·lectiva.

El recull d'activitats que us presentem són únicament proposades. Caldrà que cadascú faci la seva pròpia selecció en funció del grup, de l'edat de la canalla i del temps que hi pugui dedicar. En qualsevol cas, el debat literari durant la lectura del llibre és l'activitat que marca més que cap altra la diferència entre una lectura individual i autònoma i un acompanyament que es proposa promoure el gust per la lectura i la formació de lectors i lectores amb criteri i inquietud literària.

És interessant anar alternant les activitats d'expressió oral amb les de producció escrita, sense saturar la canalla. Caldrà anar observant la seva resposta al llarg del procés, tot dosificant unes activitats i altres perquè la motivació es mantingui i no decaigui la curiositat per la història.

Dins l'horari escolar, caldrà combinar la lectura obligatòria d'aquest llibre amb altres moments de lectura autònoma a l'aula, en què la canalla pugui escollir lliurement altres llibres sense la pressió d'haver-ne de fer cap treball. L'escola haurà de facilitar les condicions perquè nens i nenes gaudeixin de la lectura oferint diversitat de moments i d'espais en què això sigui possible.

2. L'AUTORA. TINA VALLÈS LÒPEZ (BARCELONA 1976)

La Tina va començar a escriure perquè li agrada molt explicar històries. A la seva família ningú més no escriu. És traductora, correctora i escriptora, sempre autònoma. Quan va acabar filologia catalana a la Universitat de Barcelona, pensava fer de professora però quan va fer les pràctiques per treure's el certificat d'aptitud pedagògica es va adonar que la docència no era per a ella. Va accedir a una beca del Grup 62 i va veure que el món dels llibres era el seu món.

Es guanya la vida traduint, corregint i escrivint. Inicialment, l'escriptura representava una part molt petita dels seus ingressos, però gradualment ha anat guanyant terreny, sobretot a partir de la publicació de la seva penúltima novel·la, *La memòria de l'arbre*, que ha rebut el premi Anagrama i s'ha traduït a diverses llengües. La gran repercussió que ha tingut el llibre en l'àmbit internacional li ha obert moltes portes i l'ha refermat com a autora.

2.1 SOBRE EL PROCÉS CREATIU

La Tina no és gens metòdica a l'hora de crear una història. “Vaig fent una mena de digestió lenta.”¹ La història la preocupa poc, el més important per a ella és la manera com l'explica. Atès que escriu per a lectores i lectors de totes mides, el primer que es planteja és per a qui vol explicar la història. En els contes més breus per a la canalla més petita, parteix sempre d'una pregunta: “Un nen i un peix poden ser amics?” (pregunta que es va fer per escriure *Bocabava*). “Què passaria si un dia una marieta es lleva sense taques?” (pregunta que es va fer per escriure *La marieta sense taques*).

“Un cop he escrit la història em dedico a polir i repolir, fins que queda tal i com jo vull. Aquesta senzillesa és complexa de trobar perquè vas depurant el llenguatge fins que queda allò que exactament vols dir. Si ho pots dir en tres paraules no ho diguis en sis. El resultat és senzillesa, però després d'un llarg procés. Després, quan les criatures llegeixen el llibre, cadascú pot interpretar el que vulgui. El més important és que la història els hagi interessat i s'ho hagin passat

¹ Bona part de la informació sobre l'autora es va obtenir a partir d'una entrevista personal amb ella el dia 18 de juliol de 2022 a Barcelona. La resta procedeix de les ressenyes que adjuntem al final.

bé. Cadascú treu les seves pròpies deduccions, cadascú ha de viure la seva pròpia experiència lectora en funció del seu bagatge personal i del moment en què llegeix un llibre. El context educatiu pot enriquir aquesta experiència obrint tot el ventall de possibilitats, que sorgeixen en compartir amb els iguals la comprensió del text. [...] No tinc pretensions d'ensenyar res a ningú. Un llibre pot tenir molta força en funció del moment en què el llegeixes i les circumstàncies personals en les quals et trobes.”

2.2 RELACIÓ AMB EL PÚBLIC

A la Tina, li agrada tenir relació amb el seu públic i saber la seva opinió. Al llarg de la seva carrera li han dit coses molt boniques, com aquella lectora que li va assegurar que un llibre seu li havia canviat la vida. Va a les escoles a través del programa “Autors a les Aules” o quan contacten amb ella a través de clubs de lectura, biblioteques o altres entitats. Intenta conèixer especialment la resposta del públic infantil, per saber si connecta amb les històries. Els nens i les nenes li pregunten sovint quin és el preferit dels seus llibres, pregunta que li sembla molt difícil de respondre perquè la relació amb els llibres propis va canviant al llarg del temps.

2.3 LA TINA COM A LECTORA

“Quan era una nena vaig llegir molts Vaixells de Vapor i molts Grumets de la Galera.” Aquests són alguns dels títols que destaca: *Màquines d'empaquetar fum i altres enginyers* de M. Dolors Alibés i *No hi ha dret* de la Susie Morgenstern, un llibre que juga amb la forma, cosa que ja li cridava l'atenció des de ben petita.

La Tina s'ha pronunciat de manera molt directa a les xarxes sobre la importància de fomentar la lectura a les escoles a través de les biblioteques escolars: “La solució passa per la biblioteca escolar sí o sí. [...] Cal contractar bibliotecàries escolars a totes les escoles o com a mínim vincular cada escola amb la biblioteca més propera amb l'assessorament de personal qualificat (1 o 2 sessions al mes). A primària, el professorat té bona voluntat però no té prou formació. Hi ha persones concretes amb molt d'entusiasme.”

Més enllà dels clàssics, la Tina considera que actualment hi ha noves fornades de molt bons autors catalans com Oriol Canosa, Josep Lluís Badal, Muriel Villanueva, Laia Longan o Teresa Muñoz.

Actualment, continua treballant com a editora amb en Miguel Miralles en un portal de contes per a adults que es diu *Paper de Vidre*. Cada quinzena publiquen un conte inèdit o una traducció. Ara fa vint anys que van començar com a revista cultural digital i posteriorment es van reconvertir en portal de contes. Durant tot el procés han creat una comunitat d'autors i lectors cada cop més

important. El Joan Todó o la Marta Oriols van començar a escriure per a aquest portal quan encara no eren coneguts.

2.4 AMB PARAULES DE LA TINA

- “M’agrada l’ambient que es crea quan expliques una història.”
- “Tot el que escric es basa en la realitat quotidiana. Surt del que veig, del que visc i del que llegeixo.”
- “La primera llavor de tot plegat va ser *Aloma*, de Mercè Rodoreda.”
- “Hi ha llibres per a tothom. No és que no t’agradi llegir, és que no has trobat els llibres que a tu t’agraden.”
- “Escriure és el meu espai de llibertat.”

2.5 TÍTOLS PUBLICATS

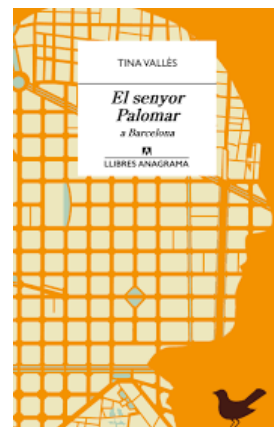
- L’aeroplà del Raval. Barcelona: LaBreu (2006). Narrativa
- El caganer més divertit de Nadal en 3D. Barcelona: Estrella Polar (2011). Narrativa infantil
- Petita història: Palau Güell. Barcelona: Mediterrània (2011). Narrativa infantil
- Maic. Barcelona: Baula (2011). Narrativa
- Un altre got d’absenta. Barcelona: LaBreu (2012). Narrativa
- El parèntesi més llarg. Barcelona: Proa (2013). Narrativa
- La cigala i la formiga. Barcelona: Estrella Polar (2016). Narrativa infantil
- La llebre i la tortuga. Barcelona: Estrella Polar (2016). Narrativa infantil
- Bocabava. Il·lustracions de Gabriel Salvadó. Barcelona: Fragmenta (2016). Narrativa Infantil
- Totes les pors. Barcelona: La Galera (2016). Narrativa infantil
- La marieta sense taques. Barcelona: Bambú (2017). Narrativa infantil
- La memòria de l’arbre. Barcelona: Anagrama (2017). Narrativa
- Crec. Amb il·lustracions d’Alicia Baladan. Barcelona: Kireei (2017). Narrativa infantil
- Erra. Barcelona: Comanegra (2018). Narrativa infantil
- Els pòstits del senyor Nohisoc. Il·lustracions de Christian Inaraja. La Galera (2021). Narrativa infantil
- El senyor Palomar a Barcelona. Barcelona: Anagrama (2021). Novel·la
- Mira. Il·lustracions de Mercè Galí. Barcelona: Animallibres (2021). Novel·la infantil

2.6 PREMIS I RECONeixEMENTS

- Premi Mercè Rodoreda de narrativa per *El parèntesi més llarg* (2012)
- Premi Anagrama de novel·la per *La memòria de l'arbre* (2017)
- Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada per *La memòria de l'arbre* (2018)
- Premi Jean Monnet des Jeunes Européens per la versió francesa de *La memòria de l'arbre*, publicada per l'editorial Philippe Rey (2020)
- Premi Folch i Torres per *Els pòstits del senyor Nohisoc* (2020)

2.7 ALGUNES CURIOSITATS. SABIES QUE...?

- La Tina va traduir al català els còmics de *Mortadelo y Filemón* durant deu anys.
- *La memòria de l'arbre* ha estat traduït a 18 idiomes diferents. La traducció turca ha estat un fenomen editorial importantíssim. Se n'han venut més de 14.000 exemplars.
- *Els pòstits del senyor Nohisoc* va guanyar el premi Folch i Torres l'any 2020.
- Quan la Tina crea històries en què apareixen nens i nenes, sempre se les imagina en pobles, perquè, malgrat que actualment viu a Barcelona, la seva infantesa va transcórrer entre dos pobles. Un és Premià de Mar, on vivia habitualment, i l'altre és Montblanc, on passava tots els estius a casa dels avis.
- A l'hora d'escriure el seu darrer llibre, *El senyor Palomar a Barcelona*, la Tina ha sentit un cert pànic escènic a causa de l'èxit aclaparador de *La memòria de l'arbre*.

2.8 TINA, ENS PODRIES DIR...

Un color	• El groc
Un llibre infantil	• <i>No hi ha dret!</i> , de Susie Morgenstern
Un llibre per a persones adultes	• <i>Palomar</i> , d'Italo Calvino. En la seva darrera novel·la ressuscita el personatge del senyor Palomar, d'aquest llibre
Un dels teus llibres infantils	• <i>Mira</i>
Una pel·lícula	Ⓢ <i>De sobte, l'últim estiu</i> Ⓢ (títol original: <i>Suddenly, Last Summer</i> , dirigida per Joseph L. Mankiewicz, estrenada el 1959)
Un animal	• El gat (en tenim a casa)
Un paisatge	• La Conca de Barberà
Una ciutat	• Barcelona (on viu actualment)
Un personatge dels còmics	• Calvin i Hobbes
Una afició	• Llegir
Un esport	• Cap ni un
Un menjar	• Les carxofes farcides de la meva àvia
Unes postres	• L'arròs amb llet
M'agrada molt...	• Explicar històries
No m'agrada gens...	• Parlar en públic
A vegades somio que...	• Dibuixo (és la meva vocació frustrada)
Em sembla increïble que...	• Em llegeixin!!!

3. LA IL·LUSTRADORA. MERCÈ GALÍ SANARAU (BARCELONA, 1973)

Mercè Galí va estudiar il·lustració a l'Escola Superior de Disseny i Art Llotja, de Barcelona, i es va especialitzar en gravat a la Facultat de Belles Arts de la mateixa ciutat. Va créixer envoltada de contes a la llibreria dels seus pares, la Llibreria Galí del carrer de Verdi núm. 52, a la Vila de Gràcia.

Treballa sobretot en l'àmbit de la il·lustració infantil i juvenil per diverses editorials catalanes (Combel, Flamboyant, La Galera...), d'àmbit estatal (Nubeocho, La Guarida, Litera Libros...) i de l'estranger (Langue au Chat, Frimousse, Kite Edizioni, Coccole Books, Amanuta).

Habitualment col·labora amb les revistes de *Cavall Fort* i *Tatano*. Té nombrosos llibres de poesia il·lustrada per a infants d'autors com Lola Casas, Miquel Desclot, Salvador Comelles o Joana Raspall.

L'apassionen la música i la dansa, però dibuixar va ser sempre la seva manera d'expressar-se. L'interessa l'espontaneïtat del traç, el collage, la fotografia, jugar amb l'atzar i buscar la màxima expressió en allò més simple. Valora el sentit de l'humor i procura portar la imaginació més enllà del text per arrencar un somriure de complicitat al lector.

Compagina la feina d'il·lustradora amb la docència en tallers i cursos per a grans i petits, i amb la seva vessant d'artista.

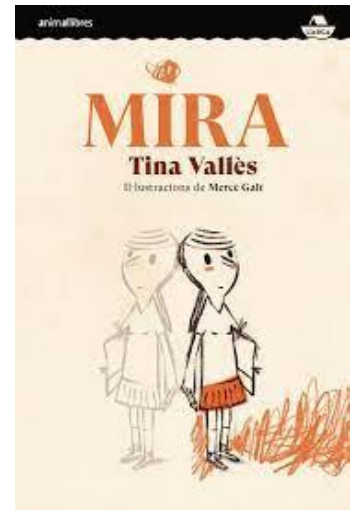
La Tina volia que la Mercè Galí fos la il·lustradora de *Mira* perquè el traç de les seves il·lustracions encaixa molt amb el dibuix en llapis de la protagonista de la història. Aquest encàrrec va ser tot un repte per a la Mercè perquè fins aleshores ella només havia fet àlbum infantil. S'han conegut presentant el llibre juntes en diversos actes —la Tina diu “fent bolos”— i és amb la il·lustradora que ha connectat millor: “Parlem el mateix idioma ella dibuixant i jo escrivint, tenim una idea de la creació molt semblant.”

Si voleu veure alguna de les seves il·lustracions, la podeu trobar a Instagram: @merce_gali

4. CARACTERÍSTIQUES DE L'OBRA

4.1 FITXA TÈCNICA

- **Text:** Tina Vallès
- **Il·lustració:** Mercè Galí
- **Editorial:** Animallibres
- **Llengua i data de l'edició original:** català, Barcelona, 2021
- **Gènere:** relat realista
- **Estat recomanada:** cicle superior (10-12 anys)
- **Temes:** la tímida, l'afany de superació personal i l'amistat

4.2 ARGUMENT

La Mira és una nena de 10 anys exageradament tímida. La seva mare i el seu pare han decidit apuntar-la a l'acadèmia de ball del seu poble per ajudar-la a superar el patiment que li genera veure's obligada a relacionar-se i a exposar-se davant de la gent. Malgrat que ho han fet sense consultar-li-ho, la Mira es compromet a assistir a deu classes de hip-hop durant cinc setmanes per provar-ho, tot deixant ben clar que se'n podrà desaprovar en el cas que no li agradi.

El repte del hip-hop ve carregat de diverses sorpreses que obliguen la protagonista a enfrontar-se a si mateixa una vegada i una altra. Al llarg del relat, fa un procés d'introspecció molt important, tot exposant les seves inseguretats en primera persona i descrivint el malestar que li provoca la mirada dels altres. És cert que en alguns moments determinats de la història també experimenta una certa sensació de gaudi que li costa reconèixer.

Durant el desenvolupament de les deu sessions de hip-hop, coneixerem l'entorn de la Mira, la seva família, les seves amistats, les companyes de ball i les de l'escola, i veurem com intervien cadascun dels personatges per ajudar-la a progressar i a descobrir la seva autèntica vocació: el dibuix.

També coneixerem l'altra Mira, la que es deixa ajudar i és capaç de ballar en llibertat. Aquesta és una història de creixement personal i de superació en què la protagonista posa al descobert tot el seu món interior: les seves angoixes, els seus dubtes, les seves inquietuds i una gran força de voluntat que l'empeny a no rendir-se. La lluita per conviure amb la mirada dels altres. La seva passió pel dibuix. El combat permanent entre la Mira que és i la que vol ser. La que observa i no vol ser observada.

Però també és una història d'amistat i d'ajuda entre iguals en què, gràcies al suport incondicional del Joel i de la Berta, la Mira comprova que totes les dificultats que ha hagut de vèncer per sortir de la seva bombolla han valgut molt la pena.

“A *Mira* hi ha més de mi.” Amb aquestes paraules, la Tina Vallès justifica la seva predilecció per aquesta obra que conté alguns elements autobiogràfics. “Jo sé com és la Mira, perquè jo era com la Mira i ho soc. No deixes mai de ser tímida, el que passa que aprens i et vas curtint.” Segons l'autora, “la timidesa no se supera perquè no és cap malaltia, no és cap defecte, és un tret del teu caràcter. La timidesa no és una cosa de la qual t'hagis de curar o desprendre-te'n. Has d'entendre que tu ets així i has de veure com ho col·loques perquè no et limiti. Amb la timidesa el que fas és entendre-la, acceptar-la i encaixar-la. Soc tímida i vaig a buscar quins són els límits i quins puc superar i quins no: és això el que fa la Mira. La Mira no deixa de ser com és. Deixa de ballar perquè no és *lo seu*, no és la seva vocació. [...] És un llibre de la vocació. La de la Mira de dibuixar, la del Joel de tocar el piano. Cadascú té una vocació.” I de fet, la Tina Vallès ens reconeix que dibuixar és la seva vocació frustrada!

4.3 ESTRUCTURA

El llibre es divideix en 21 capítols breus no numerats. La seqüència narrativa és coherent i segueix un curs ascendent. La història comença amb un desafiament que genera bones expectatives. El final resol de manera satisfactòria i convincent tota la cadena d'accions.

Presentació

- **Capítol 1: “Només soc una noia que mira”.** La protagonista es presenta a si mateixa i explica el joc de paraules que hi ha al voltant del seu nom. També exposa el seu problema de timidesa i descriu la diferència de comportament entre la Mira de casa i la de fora de casa.
- **Capítol 2: “El dia que ho va canviar tot”.** La mare i el pare de la Mira han decidit apuntar-la a una acadèmia de ball per ajudar-la a perdre la vergonya. Coneixem la protagonista i el seu entorn familiar.
- **Capítol 3: “Primera classe”.** La Mira signa amb el seu pare i la seva mare un tracte en què es compromet a assistir a 10 classes de hip-hop amb el benentès que, si no li agrada, quan acabi la desena se'n podrà desapuntar.
Aquest és un capítol clau, ja que estableix les bases del tracte i comença la primera classe, en la qual la protagonista descobrirà que per Santa Cecília ha de participar en un festival. A més, coneix la Berta.

- **Capítol 4: “El poble”.** Continua la presentació dels personatges amb un nen que es diu Joel i és veí de la Mira. També descriu el context, Vilaesguard, i la seva passió pel dibuix.

Nus

- **Capítol 5: “Segona classe”.** Comença l’acció. Veiem la primera reacció de la protagonista a les batalles de hip-hop. Entre els capítols **5 “Segona classe”**, **6 “Els amics”** i **7 “Tercera classe”**, la Mira mostra una actitud distant cap a les classes i cap a la Berta i el Joel, que són els dos personatges que intentaran animar-la. Cada cop la coneixem una mica millor. Al final del capítol 7 es marca un punt d’inflexió en què la Mira decideix canviar d’actitud i començar a treballar, és a dir, a dibuixar.
- **Capítol 8: “Ballar amb el llapis”.** En aquest capítol clau, la Mira decideix dibuixar les coreografies i acaba ballant amb el seu llapis.
- **Capítol 9: “Quarta classe”.** La Mira participa per primer cop a les batalles i quan sembla que a les classes les coses comencen a anar millor, rep la invitació per participar en un càsting de la Beth i la Lia, unes companyes de classe que fan unes proves molt particulars a les nenes que volen formar part del seu grup.
- Entre els **capítols 10 “Ets rara”**, **11 “Cinquena classe”** i **12 “Lasanya i jazz”**, la relació d’amistat entre el Joel i la Mira progressa favorablement: descobreixen que tenen coses en comú, que confien l’un en l’altre i que es poden ajudar mútuament. La Mira ha decidit deixar-se ajudar pel Joel i també per la mare i la Berta.
- **Capítol 13: “Sisena classe”.** Per segon cop, la Mira participa en una batalla de hip-hop amb la seva amiga Berta, que sempre li fa costat. Després se’n va amb la mare al centre de la ciutat a comprar-se roba per al càsting.
- **Capítol 14: “El càsting”.** La Lia i la Beth fan unes proves ridícules que la Mira no supera. Ella se sent malament per haver accedit a un càsting tan ofensiu i es convenç que els amics de veritat no et fan passar per aquests tràngols. Ho sap perquè la Berta és una amiga de veritat.
- Al **capítol 15 “Setena classe”** i al **capítol 16 “Ser tímida”**, la Mira parla amb dues persones adultes sobre les seves limitacions i descobreix que totes dues, tant la Melissa (la professora de ball) com la seva mare, també han patit força a causa de la seva timidesa. Després d’això, valora favorablement les classes de hip-hop i tot el que se n’ha derivat. Se sent molt més segura en ella mateixa i molt més empoderada per afrontar tots els reptes que té al davant.
- **Capítol 17: “Vuitena classe”.** La Mira es desespera quan descobreix que a l’actuació de Santa Cecília també faran batalles de hip-hop. Sort que la seva amiga Berta l’anima i decideixen assajar les batalles abans de fer-les en públic.

Desenllaç

- **Capítol 18: “La gran prova”.** L’actuació de Santa Cecília acaba essent tot un èxit, primer amb el ball de tot el grup i després amb les batalles de hip-hop. La Mira s’ha sentit lliure dalt l’escenari i pensa que tot plegat ha valgut la pena. Valora la relació que s’ha generat amb les companyes de ball i molt especialment amb la Berta.
- **Capítol 19: “Novena classe”.** La classe de després del festival esdevé una festa improvisada en què la protagonista es deix portar per la seva autèntica vocació, el dibuix, i acaba dibuixant totes les companyes.
- **Capítol 20: “Soc una noia que mira i balla”.** Valorant els fets dels darrers dies, la Mira té una conversa sincera amb la seva mare i reconeix que li costa decidir si continuarà les classes de hip-hop o les deixarà.
- **Capítol 21: “Desena classe”.** Finalment, ha estat la Melissa, la professora de ball, la que ha ajudat la Mira a prendre una decisió: a partir d’ara, serà la “dibuixant oficial” de l’acadèmia de ball.

4.4 VALORACIÓ D’ESPECIALISTES I CRÍTICS DE LIJ

Aquestes són algunes ressenyes interessants que hem trobat a la xarxa sobre el llibre:

- Vinyet CASTELLS: <<https://cadadialletres.cat/narrativa/mira-tina-valles/>>
- Alba MAS-SALA: <<https://www.nuvol.com/llobres/els-limites-de-la-timidesa-225498>>
- MIXA: <<https://paraulademixa.jimdo.com/2021/09/27/ell-mira/>>
- Entrevista sobre *Mira* amb Xavier GRASET a TV3 (9/9/2021):
<<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/tinas-valles-ens-presenta-les-nouvelles-el-senyor-palomar-a-barcelona-i-mira/video/6118112/>>

GUIA DIDÀCTICA

5. ABANS DE LLEGIR

Abans d'iniciar la lectura d'un llibre a l'aula és fonamental que busquem la manera de desvetllar la curiositat de l'alumnat amb activitats diverses. Es tracta de generar motivació, tot fent una aproximació progressiva que provoqui interès per saber què és el que hi passa. Us proposem 6 activitats.

5.1 ACTIVITAT 1. CONÈIXER L'AUTORA I CONTACTAR AMB ELLA

Busqueu informació sobre la Tina Vallès. Més enllà de les dades que us fem arribar en aquesta guia podeu trobar fotografies i entrevistes que ajuden la canalla a imaginar-se l'autora com una persona real amb un ofici molt atractiu.

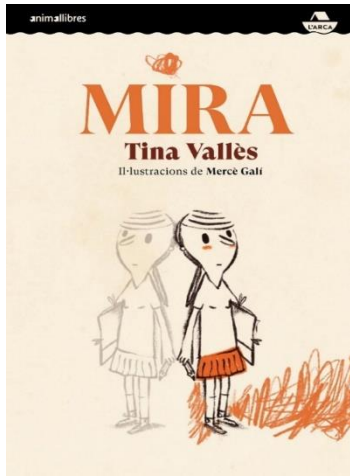
Contacteu amb l'autora, la trobareu a les xarxes. Li podeu fer arribar un missatge i explicar-li que esteu a punt de llegir el seu llibre. A més, la Tina Vallès està inclosa en el programa **Autors a les Aules** que promou la Institució de les Lletres Catalanes del Departament de Cultura. Aquest és un programa de foment de la lectura, promoció i difusió de la literatura que permet apropar l'alumnat al fet literari, entrar en contacte directe amb els escriptors i les escriptores i establir a l'escola un diàleg al voltant dels seus llibres de creació i d'altres temes relacionats amb el fet literari com l'ofici d'escriure, el procés de creació o el món editorial. Podeu sol·licitar i organitzar la visita de la Tina Vallès al centre a través de l'enllaç següent:

[<https://cultura.gencat.cat/ca/ilc/que-fem/programes/lletres-a-les-aules/>](https://cultura.gencat.cat/ca/ilc/que-fem/programes/lletres-a-les-aules/)

L'experiència de poder conversar amb una escriptora pot ser molt atractiva per a la canalla i contribueix a l'èxit de la lectura. Podeu planificar la visita abans de llegir el llibre o programar-la com a acte de cloenda i compartir amb l'autora les impressions o els neguits que el llibre hagi provocat. Sigui com sigui, la visita d'una autora a l'escola s'ha de plantejar com un fet extraordinari que convé preparar prèviament, tot planejant les possibles preguntes i intervencions perquè la trobada sigui al màxim d'enriquidora per a tot el grup².

² Joan PORTELL RIFÀ, "Avui ens visita... o com dinamitzar la visita d'un autor a l'aula", Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme, Barcelona:
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0046/478d9f34-3edc-4aa8-9f8e-69fe3379be94/avui_ens_visita_portell.pdf>

5.2 ACTIVITAT 2. OBSERVAR EL LLIBRE DES DEL PUNT DE VISTA FORMAL I ANALITZAR LA INFORMACIÓ DE LA COBERTA I LA CONTRACOBERTA

Durant el procés d'investigació sobre la trajectòria professional de la Tina Vallès i la seva obra, dedicarem una estona a observar el llibre, a tenir-lo entre les mans i a analitzar tota la informació que ens proporciona abans de la lectura. Aquest és un bon moment per repassar el vocabulari bàsic de les parts del llibre i el seu significat: coberta, contracoberta, llom, guardes i portada.³ També és interessant recordar a què correspon cadascuna de les dades que llegim: títol, autora, il·lustradora, editorial i resum. Resulta molt engrescador intentar endevinar el possible argument de l'obra a partir d'aquestes dades. Comentarem el títol i la il·lustració de la coberta en una xerrada inicial que comença a generar certa impaciència i, per tant, motivació.

Cal que dirigim la mirada cap a aquesta primera imatge emmirallada de la protagonista amb un llapis a la mà i unes traces que arriben fins a la contraportada i decoren la i del títol. El breu resum de l'argument ja ens dona moltes pistes sobre el seu doble sentit: *Mira*. També podem formular conjectures sobre la utilització del color per part de la il·lustradora en concret i de l'edició del llibre en general, i intentar esbrinar-ne la possible relació amb el contingut del text. Per acabar, caldrà comentar la presència d'un índex al final del text amb el títol de tots els capítols.

5.3 ACTIVITAT 3. QUÈ ÉS UNA CITACIÓ LITERÀRIA?

Llegirem les citacions literàries que hi ha després de la portada del llibre, a la pàgina 5. Buscarem a la xarxa què és una citació literària i per què s'utilitza. Per parelles, triarem una de les dues citacions que té *Mira* i buscarem la professió de l'Ingrid Bergman o de la Beatrix Potter. Entre tota la classe intentarem explicar per escrit per què aquestes persones van dir aquestes paraules en un moment donat i quina relació poden tenir amb el contingut del llibre.

5.4 ACTIVITAT 4. RACÓ DE LA TINA VALLÈS

Més enllà de les dades professionals que puguem reunir sobre la carrera literària de la Tina Vallès, seria molt interessant poder fullejar alguns dels seus llibres i comprovar que no tots van

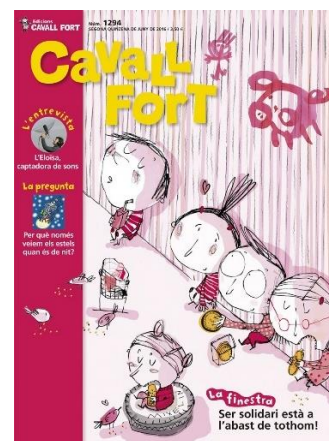
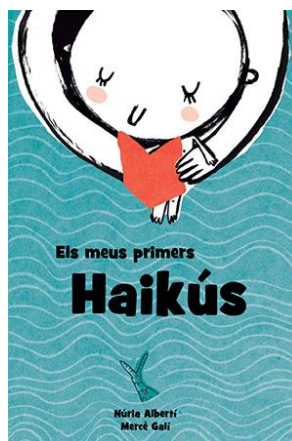
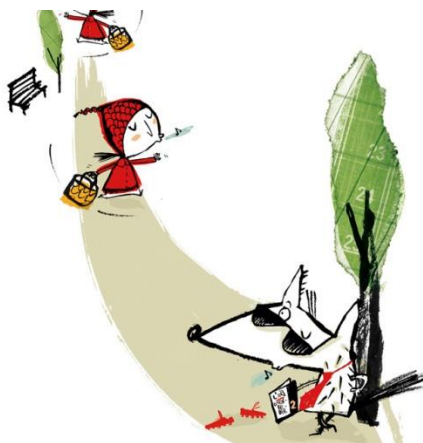
³ Si voleu més informació sobre les parts del llibre podeu visualitzar aquest vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=73m5QbOYTOk>

dirigits a nens i nenes de cycle superior. Es pot plantejar una tasca de cerca a la biblioteca de l'escola o a la biblioteca del barri, tot entrant al catàleg o demanant ajuda a les persones encarregades. És una bona ocasió per revisar la formació d'usuaris i usuàries i comprovar que, malgrat que els llibres de la Tina Vallès estan repartits entre diversos nivells lectors, tots es poden identificar ràpidament per les tres primeres lletres del cognom "Val", que figuren en el teixell enganxat al llom de cada volum.

Podem fer un petit racó dins de l'aula o al passadís de la classe mostrant tots els llibres que haguem pogut trobar de la Tina Vallès. Podem decorar la paret amb alguna fotografia seva i recollir les dades més rellevants de la seva biografia en un mural.

5.5 ACTIVITAT 5. CONÈIXER LA IL·LUSTRADORA: MERCÈ GALÍ

Malgrat que en aquestes activitats prèvies prioritzem la cerca d'informació al voltant de l'autora del llibre, és fonamental que des de la dinamització lectora reivindiquem la tasca extraordinària de la persona que fa les il·lustracions del llibre. Buscarem referències sobre Mercè Galí i algunes il·lustracions seves que surtin a la xarxa. Fins i tot, podem localitzar a la biblioteca escolar o a la biblioteca del barri altres llibres i revistes il·lustrades per ella, amb la idea d'identificar un estil propi, una manera de fer, alguns trets que es repeteixin en exemples diversos i que per a l'alumnat de cycle superior seran fàcilment reconeixibles. La seva obra gràfica és present en multitud de llibres i revistes que omplen les biblioteques escolars i les sales infantils de les biblioteques públiques.

5.6 ACTIVITAT 6. DESITJOS

La darrera activitat abans de començar a llegir requereix un full en blanc en què cadascú escriurà les dades principals del llibre: títol, autora, il·lustradora, editorial, lloc i any d'edició.

Farem parar esment en la portada i en el verso de la portada del llibre. La portada és la pàgina senar que hi ha al principi del llibre, que generalment en conté totes les dades. El verso de la portada (la pàgina de l'esquerra) pot anar en blanc, però modernament constitueix la pàgina de crèdits, on s'agrupen una sèrie de dades tècniques sobre l'edició: drets d'autor; números de dipòsit legal i d'ISBN; menció d'edició o de reimpressió (si no figura a la portada); títol original i traductor/a (si escau, i sempre que no figurin a la portada).

Sota aquestes dades, cadascú expressarà al capdavant del seu full un desig per escrit sobre el llibre que ens disposem a començar: "Desitjo que aquest llibre...".

Aquesta serà la primera plana d'un dossier que anirem confegint amb tot el material corresponent a les tasques que es derivin d'aquesta lectura.

Quan coneguem els desitjos de tota la classe, ja estarem a punt per començar a llegir!

6. DURANT LA LECTURA

Sovint, les mestres i els mestres durant la lectura tendim a posar tot l'accent en la comprensió literal del text i en les infinites activitats posteriors de preguntes en diversos formats sobre el seu contingut. L'acompanyament i el guiatge que puguem fer durant la lectura és fonamental per incentivar-ne el gust i per afavorir una autèntica comprensió. Tot seguit, veurem de quina manera.

Format d'una sessió de lectura

La distribució en capítols breus de *Mira* ens permet treballar un o dos capítol per sessió. És preferible fer sessions curtes (d'uns 30 o 40 minuts) i fer-les regularment, que no pas sessions més llargues que acaben provocant esgotament i desinterès. La lectura del llibre, des de la presentació fins la realització de les activitats que se'n derivin, no s'hauria d'allargar més d'un trimestre. Habitualment, el format de la sessió ha de tenir la mateixa estructura, que detallem a continuació.

6.1 ACTIVITATS PRÈVIES

Començarem cada sessió fent un petit recordatori de l'argument de la història que s'ha llegit fins a la sessió anterior. Això ens ajuda a posar-nos en situació i a motivar la curiositat pel possible desenvolupament dels fets.

Proposarem que els alumnes situïn cada capítol a la part de l'estructura narrativa que correspongui i els demanarem que ho justifiquin.

6.2 LECTURA

En cada sessió llegirem un o dos capítols com a molt, en funció del ritme del grup i de l'estona de què disposem. La lectura compartida d'un llibre es pot portar a terme en diversos formats i és convenient anar-los combinant perquè no decaigui l'interès de les persones oients:

- **Lectura en veu alta per part de la mestra o el mestre.** És la més important i ha de ser molt habitual a l'aula. La persona que està al capdavant del grup és i ha de ser un model de lectura correcta: llegeix amb fluïdesa, amb la veu alta i clara i hi dona l'entonació adequada amb un ritme moderat. La seva veu capta fàcilment l'atenció de la canalla, que va seguint el fil argumental.
- **Lectura en veu alta per part de les nenes i els nens de la classe.** Cal practicar-la i afavorir-la, per tal de desenvolupar les habilitats lectores, però és convenient que anem combinant la lectura en veu alta de la canalla amb altres formats, ja que el nivell d'escolta

entre iguals és inferior, sobre tot si la persona que llegeix encara no mostra una gran destresa lectora.

- **Lectura en veu alta per part de les nenes i els nens de la classe, preparada prèviament.** Una variable de la lectura en veu alta per part de l'alumnat que dona molt bon resultat és la preparació prèvia. Cal seleccionar un capítol o un fragment del text perquè se'l preparin prèviament llegint-lo diverses vegades davant d'una altra persona que els comenti aquells aspectes que poden millorar. Es pot demanar la col·laboració de les famílies i, d'aquesta manera, les impliquem i afegim un incentiu a la seva valuosa tasca de promoció de la lectura des de casa.
- **Lectura en parelles.** És un format que es pot fer de manera esporàdica, per variar. Dues criatures es llegeixen mútuament, tot posant especial atenció en el nivell de destresa lectora de l'altre/a. Aquesta activitat es pot fer amb l'ajuda d'una rúbrica, per portar a la pràctica una activitat de coavaluació.

Entonació i expressivitat	Marca clarament els punts, les comes, els interrogants, les exclamacions.	Marca una mica els punts, les comes, els interrogants, les exclamacions.	No es diferencien els punts, les comes, els interrogants, les exclamacions.
Fluïdesa i velocitat	Llegeix de manera contínua, sense pauses innecessàries.	A vegades s'atura o s'encalla i es perd el sentit del text. A vegades s'accelera.	S'atura o s'encalla molt sovint. Va tant de pressa que no se l'entén.
Dicció	Vocalitza i pronuncia correctament.	A vegades no pronuncia prou bé determinades paraules.	No vocalitza ni pronuncia bé. Costa d'entendre el que diu.
Volum de la veu	És correcte, se sent bé, ni massa fort, ni massa fluix.	Hauria d'apujar una mica el volum.	No se l'entén de tan fluix que llegeix.

- **Lectura individual en silenci.** Durant el decurs de les sessions, hem de reservar estones de lectura individual, perquè cada criatura es centri i pugui avançar al seu propi ritme, sigui el que sigui. Ja hi haurà temps de posar en comú allò que ha llegit cadascú i, si convé, posar al corrent a aquelles criatures que van més a poc a poc.

Al llarg de les sessions de lectura en veu alta és important recordar tots aquells aspectes relacionats amb la projecció de la veu, la posició corporal, la vocalització i la interpretació. A *La*

lectura en veu alta,⁴ la Txell Sota ens ofereix diverses estratègies per treballar aquests aspectes, més enllà del mateix text. Resulta interessant posar en pràctica recursos lúdics com fer llegir a algú extremadament a poc a poc, o rient sense parar, o cantant el text perquè la canalla prengui consciència de les diverses habilitats que formen part de la destresa lectora.

6.3 DIÀLEG LITERARI

Quan acabem de llegir el capítol, compartim amb tot el grup la comprensió i la interpretació del text. S'inicia en aquest moment una activitat d'expressió oral tan important com la mateixa lectura. L'acompanyament en la lectura compartida d'un llibre ha d'anar molt més enllà de la destresa lectora. La mestra o el mestre ha d'exercir de **mediador literari** perquè les criatures aprenguin a referir-se a les lectures, a comentar-les, a reflexionar plegades i a compartir-ne l'opinió.

La lectura compartida a l'aula ens ofereix un espai per al debat i la reflexió en què nens i nenes poden expressar-se i aprenen a interpretar tot allò que llegeixen. La persona que fa de mediadora actua com una autèntica proveïdora de sentit i totes les seves actuacions, més enllà de promoure la lectura, han de perseguir un objectiu: formar lectors i lectores amb criteri. És a dir, **lectors i lectores literàriament competents**. Així doncs, la mediadora ha d'actuar com a guia, tot facilitant el diàleg confiat, orientant la conversa i oferint als nens i les nenes elements d'anàlisi que els forcin a ultrapassar l'estricta descripció argumental i el "m'ha agradat molt!", "és molt bonic!". La conversa literària s'haurà de recolzar en aquelles preguntes pertinents que afavoreixen el diàleg, que obliguen a analitzar, a inferir i a construir arguments. Són aquelles preguntes que doten el nostre alumnat d'una altra mirada, d'una nova percepció, i que els ajuden a reelaborar el contingut amb les aportacions de tot el grup.

L'acompanyament lector té una **dimensió afectiva** que no es pot deixar al marge. La persona que fa de mediadora s'ha de mostrar propera, empàtica i afectuosa perquè aquests elements afavoreixen el diàleg i motiven l'interès pel llibre. Quan compartim una lectura s'estableixen vincles de complicitat, perquè a través de la lectura es comparteixen vivències i emocions.

Progressivament, podrem comprovar com nens i nenes s'habituen a forçar la mirada per tal de poder percebre els estímuls del text escrit i també de les il·lustracions que l'acompanyen. La pràctica regular del **diàleg literari** permet aprofundir en els textos i fa possible que l'alumnat construeixi significats a partir de l'intercanvi entre iguals.

Això suposa que les sessions de lectura han d'estar ben planificades pel que fa a l'horari. Cal deixar una estona d'uns vint minuts després de la lectura per treballar la comprensió a tots els

⁴ Txell SOTA, *La lectura en veu alta. El gust de llegir, el plaer d'escoltar*, La Galera, Barcelona, 2015. <<https://www.lecturaenveualta.cat/wp-content/uploads/Lectura-veu-alta.pdf>>

nivells. La discussió literària ha de començar amb una revisió dels fets llegits per posar en comú la comprensió literal del contingut del capítol que treballem, tot fent preguntes molt directes i a partir d'aquí cal anar més enllà de la comprensió literal a través de preguntes d'aquest estil:

- Què ha passat?
- Per què ha passat?
- Quins són els protagonistes dels fets?
- Quines motivacions han tingut? Per què s'han comportat d'aquesta manera?
- Què en penseu de les seves decisions?
- Què en deuen pensar els altres personatges?
- Què ens han volgut dir?
- Què hauries fet tu en una situació similar?
- T'has fixat en les il·lustracions?
- Hi ha alguna cosa que et cridi l'atenció?
- Recordes algun altre llibre en què passés un fet similar?
- Per què dius que t'agraden? Per què dius que no t'agraden?
- En què et fan pensar?

Cal que s'estableixi una bona interacció entre la persona que fa de mediatrice i la canalla, perquè l'objectiu final d'aquest debat és “compartir l'entusiasme, compartir la construcció del significat i compartir les connexions que els llibres estableixen entre ells⁵.”

No us volem proposar fitxes i més fitxes de comprensió lectora, sinó un guiatge per provocar la reflexió inicialment de manera oral, amb preguntes que ajudin les nenes i els nens a establir connexions i a aprofundir en el significat del text en relació amb el fil argumental de l'obra, tot procurant que no quedin sense tractar cap d'aquests aspectes:

- **Anàlisi formal del text:**

- El llibre de relats
- La narradora. La narració omniscient
- Parts estructurals del llibre: plantejament, nus i desenllaç
- L'ús del llenguatge: trets fonamentals, estil, expressions singulars, figures retòriques, vocabulari

- **Anàlisi formal de les il·lustracions:**

- Qualitat artística, traç, color

⁵ Aquests són els tres tipus de participació definits per Aidan Chambers, citat per COLOMER, Teresa (2002), “El papel de la mediación en la formación de lectoras”. COLOMER, T.; FERREIRO, E.; GARRIDO, F. *Lecturas sobre lectura* / 3. Mèxic: Consejo Nacional para la Cultura y las Artes, p. 18.

- Relació amb el text
- Capacitat expressiva
- **Anàlisi del contingut:**
 - Els personatges
 - L'espai on es desenvolupa la història
 - El temps
 - L'argument
 - La intencionalitat de l'autora
 - Temes de fons

El debat continuat al llarg de les sessions al voltant d'aquests continguts anirà confegint de manera progressiva el coneixement literari que perseguim per part de l'alumnat. El guiatge literari no pot donar les respostes. Cal provocar, cal fer pensar, cal donar pistes sense esperar que la canalla respongui exactament allò que volem que digui. Propiciem un espai de diàleg perquè ells i elles arribin a les seves pròpies conclusions.

Durant les sessions de lectura, podeu anar introduint algunes activitats d'expressió escrita sobre paper com la resposta a algunes de les preguntes o el significat del vocabulari que acabem d'aprendre, però l'objectiu fonamental se situa en l'àmbit oral. La lectura pot ser un bon punt de partida per a la producció escrita, però un excés de fitxes derivades de la lectura pot acabar sent contraproductiu per incentivar-ne el gust.

A continuació, revisarem alguns dels elements clau que haurien de ser presents en el diàleg literari de cada capítol.

6.4 CAPÍTOL A CAPÍTOL

Només soc una noia que mira (cap. 1)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com és la protagonista de la història?
 - La Mira està satisfeta amb el seu nom?
 - Qui explica la història? Què penses que implicarà això? Quines diferències hi hauria si la història l'expliqués un narrador que no fos la protagonista?
 - A la Mira li agrada dibuixar. Quina relació penses que hi ha entre el fet que a la Mira li agradi observar-ho tot i dibuixar?
 - Revisa els possibles significats del nom de la protagonista. Quin sentit té per a la Mira el nom amb què la seva mare etiqueta la roba? ("Mira L.L.").

- Per què es queda paralizada la Mira? T'ha passat mai?
- Realment, hi ha dues Mires?
- Què és un gat-escut?
- **VOCABULARI:** tímida, discreta, gargot, infal·lible, aterrir.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “fer-se notar”, “era tota ulls”, “sempre té un budell buit”, “dreta com un estaquirot”, “posat murri”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Com representen la Mira?
 - Feu una llista de les dades rellevants que recull la il·lustració de la pàgina 11.
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Seieu en rotllana i que cadascú intenti fer una mirada emmudidora a la persona que té al seu costat. Després poseu-vos per parelles i feu el joc del mirall en què cadascú intenta repetir els moviments de l'altre/a al mateix temps.

El dia que ho va canviar tot (cap. 2)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què et sembla que pensen la mare i el pare de la Mira sobre la seva filla?
 - Quin problema té la Mira? Per què es disgusta tant quan sap que l'han apuntada a l'acadèmia de ball del poble?
 - Per què la protagonista recalca que la professora ha dit “marxa”?
 - Trobes que ballar hip-hop la pot ajudar a perdre la vergonya? Et sembla adequat que la mare i el pare hagin pres aquesta decisió sense parlar-ho amb la nena?
- **VOCABULARI:** tutú, improvisació, coreografia.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “demanar asil”.
- **ACTIVITATS POSSIBLES:**
 - Recordes alguna situació en què alguna persona adulta de la teva família volent ajudar-te t'ha fet passar una mala estona? Compartiu anècdotes entre tot el grup.
 - Ara que ja coneixes la protagonista i el seu problema, escriu en un full com penses que continuarà la història i quin podria ser-ne el desenllaç.

Primera classe (cap. 3)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - A quin acord arriben mare i filla? Què té a veure el somni de la Mira amb aquest acord?

- Què en penses del contracte? T'esperaves que també el signés la mare? Has firmat mai un contracte? Et sembla que compromet?
 - Què en penses del comportament de la Mira cap a la Berta?
 - Què és això de mirar-se des de fora?
 - Com es mostra la protagonista amb el pare i la mare després de la primera classe? És prou sincera?
 - Quina és la reacció de la Lia i la Beth quan saben que la Mira actuarà amb elles?
 - Per què el festival de Santa Cecília serà la Gran Prova? Busca quin dia és Santa Cecília, ens ajudarà a saber en quant de temps transcorre la història.
- **VOCABULARI:** remugar, etzibar, estrident, càsting, figaflor.
 - **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “a les postres”, “no entendre ni un borrall”, “veure’s amb cor”, “perdonar la vida”.
 - **ACTIVITAT POSSIBLE:** Feu el cartell que penseu que penjaria una noia com la Mira al pom de la porta de la seva habitació: “Truqueu abans d’entrar”.
 - **LECTURA EN VEU ALTA:** Al llarg dels capítols, anirem seleccionant alguns fragments perquè la canalla se’ls prepari prèviament i puguem fer una sessió de lectura en veu alta. Això suposa llegir-los unes quantes vegades individualment o davant d’algú altre, tot posant atenció en els diversos apartats que contempla la rúbrica de la pàgina 17: entonació i expressivitat, fluïdesa i velocitat, dicció i volum de la veu. Després, 5 o 6 alumnes llegiran el fragment seleccionat davant de la classe i rebran la valoració que la resta del grup els farà amb ajuda de la rúbrica.

Per a aquest capítol hem seleccionat una confessió molt íntima que la Mira ens fa sobre si mateixa: el fragment que va des de “La Berta se n’ha anat” a la pàgina 28 fins a “no serà tan difícil superar-ho” a la pàgina 29.

El poble (cap. 4)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Per què s’ha comprat una cartolina la Mira?
 - Com és que la mare l’ha descobert?
 - El poble de la Mira es diu Vilaesguard: saps què vol dir *esguard*? Per què penses que l’autora li ha posat aquest nom? (L’autora ha fet servir l’**humor**: diu que tothom ho sap tot de tothom). Heu trobat altres fragments en què l’autora hagi utilitzat aquest recurs?
 - Quina relació té la protagonista amb el Joel? S’hi troba a gust amb ell?
 - Com explicaries això de dibuixar la llibertat?

- Has sentit mai la necessitat de “fer vacances de tu”? Com és que la Mira necessita fer-ho?
- Per què penses que la Mira voldria tenir i conservar la medalla dels “Jocs Mundials de l’Antipatia”? Tu voldries tenir aquesta medalla?
- **VOCABULARI:** múrria, guaitar, quequejar, encaparrar-se, esbós
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “donar la tabarra”, “fer preguntes a cabassos”, “tocar de peus a terra”.
- **SOBRE LA IL·LUSTRACIÓ:**
 - Què destacaries d’aquesta il·lustració? Com és que la Mercè Galí ha dibuixat 5 ulls en aquest carrer?
- **ACTIVITATS POSSIBLES:**
 - Després de comentar la reflexió de la Mira sobre la diferència entre viure en un poble com el seu o en una gran ciutat, farem un mural que s’anomenarà “Pobles i ciutats”. El dividirem en dues grans parts i repartirem la feina per grups de 5 o 6 persones.
 - POBLE: Dos grups es faran càrrec d’aquesta part del mural. Caldrà definir el terme i fer una llista dels avantatges i inconvenients de viure en un poble. Completaran la informació amb una selecció de pobles propers al municipi de l’escola amb la fotografia corresponent. Es pot acotar a tota la comarca o fer en l’àmbit de tot Catalunya.
 - CIUTAT: Els altres dos grups es faran càrrec d’aquesta part del mural seguint el mateix plantejament.
 - Posarem una música instrumental relaxada i donarem un full en blanc i un carbonet a cadascú. Només hi ha una premissa: “Dibuixa la llibertat”. Farem una exposició al passadís amb tots els dibuixos.

Segona classe (cap. 5)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com és que la Mira s’ha desmaiada?
 - Què faries tu en la seva situació?
 - La protagonista diu que la seva mare se sent culpable. Com és que tot i així mantenen el seu acord?
 - Què ha buscat a la xarxa? Ha estat una cerca profitosa?
 - Què li diries a la Mira si fossis el Joel? Com et sembla que se sent ell?
- **VOCABULARI:** crucial, dinyar-la.

- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “xerrar pels descosits”, “les cames m’han fet figa”, “pagar amb la cara”, “morir en l’intent”, “mentides pietoses”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Observa la il·lustració de la pàgina 49 i comenta el tractament que s’hi fa del color. Quina diferència hi ha entre les figures més acolorides i les que només estan perfilades en gris?
- **LECTURA EN VEU ALTA:** Seguint les mateixes indicacions que hem donat per al segon capítol, prepararem la lectura en veu alta d’un diàleg entre la Berta i la Mira. Per a aquest capítol hem seleccionat el fragment que va des d’“Estaves nerviosa oi el dimarts?” a la pàgina 45 fins a “va digues que sí, va!” a la pàgina 46. Observarem com l’autora utilitza aquesta estratègia per tal de retratar millor el contrast entre la manera de ser de les dues nenes.

Els amics (cap. 6)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com és la Berta? És una bona amiga?
 - Se sent satisfeta la Mira de la seva forma de tractar el Joel?
 - Com pensa la Mira que s’han de tractar els amics? Per què li costa tant fer-ho?
 - Per què la Mira afirma que algunes frases del pare li fan al·lèrgia? I, a la seva mare, també li fan al·lèrgia?
 - Què tenen en comú la Mira i la seva mare?
 - Estàs d’acord en el fet que és molt difícil confiar en els altres?
 - Per què la Mira afirma que desmaiar-se va valer la pena?
- **VOCABULARI:** fluir, enxampar, murri
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “poble de mala mort”, “deixar-se anar”, “respondre amb monosíl·labs”, “arrufar el nas”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Fixa’t en la il·lustració que acompanya el títol de cadascun dels capítols que heu llegit fins ara. En pots treure alguna conclusió?
- **ACTIVITATS POSSIBLES:**
 - Visualitzeu algunes batalles de hip-hop que trobareu a la xarxa i comenteu-les. Penseu que us passaria el mateix que a la Mira si n’haguéssiu de fer una o que ballaríeu sense problema? Penseu que hi ha un tracte respectuós entre les persones que competeixen?
 - <<https://www.youtube.com/watch?v=4Cqydf0eKAc>>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=4U6gdg_yEEE>

- <<https://www.youtube.com/watch?v=1VXjwKdQIRY>>
- <<https://www.youtube.com/watch?v=qvrMhdQE6zM>>
- Anàlisi dels personatges. Dividiu la pissarra en 5 columnes i penseu adjectius qualificatius o ressenyes breus que descriguin la manera de ser de cadascun d'aquests personatges: la Mira, la Berta, el Joel, la mare i el pare de la Mira. Copieu-ho en un full i pengeu-lo en algun racó visible de l'aula. Al llarg de la lectura del llibre, podeu anar ampliant la llista.

Tercera classe (cap. 7)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com respon la Mira al “xou de la pancarta”?
 - Per què pensa que el pare li ha fet una falsa proposta?
 - Et sembla que el pare se sent realment orgullós de la seva filla?
 - Què penseu que pot passar ara que la Mira està decidida a posar-se a treballar?
- **VOCABULARI:** patètica, orgullosa, digna.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “pencar de valent”, “jugada rodona”.

Ballar amb el llapis (cap. 8)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què li passa a la Mira quan dibuixa?
 - Com explica l'autora que a la Mira li agrada moltíssim dibuixar? (fa una enumeració de tot el que dibuixa). I, a tu, t'agrada dibuixar?
 - Has dibuixat mai sense pensar?
 - Què vol dir-nos la protagonista quan afirma “Soc la Mira més que mai”?
 - Què t'imagines quan la Mira diu que balla amb el llapis? Penses que això és possible?
- **VOCABULARI:** escampall, gargot, fluir.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Observa el rostre de la Mira i compara'l amb la resta d'imatges que has vist d'ella fins ara. Què en podries dir?
- **ACTIVITATS POSSIBLES:**
 - Agrupeu-vos per parelles i inventeu una coreografia breu. Dibuixeu-la en llapis, en un màxim de 6 il·lustracions. Intercanvieu-la amb la de qualsevol altra parella de la classe i intenteu reproduir la seva al gimnàs o en una sala gran.

Ballem amb un llapis. Disposarem papers d'emalatge al terra del gimnàs i posarem una peça de música instrumental que resulti suggeridora. Cadascú tindrà un retolador i dibuixarà

lliurement sobre el full ballant amb el retolador com la Mira ho fa amb el llapis. Les traces es poden sobreposar i barrejar. Exposarem el nostre mural “ballat” al passadís de l’escola.

Quarta classe (cap. 9)

▪ POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:

- Què vol expressar la Mira quan parla de “Ballar com qui dibuixa”?
- Quina primera impressió ens provoquen la Lia i la Beth? Quins recursos utilitza l’autora per aconseguir-ho?
- Com és que el Joel es refereix al càstig? Volia dir el que realment ha dit? És important per a la Mira?
- A la pàgina 80, després de fer una afirmació sobre el seu caràcter, la Mira diu “és ironia”. Sabríeu definir què és la **ironia**?
- “Solistes de rock, pop, rap, lluç i llobarro”: quan la Mira parla així, quina informació ens dona sobre si mateixa?

▪ VOCABULARI: contrincant, desempallegar, enrojolat, ironia, sacrifici.

▪ EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR: “posat com de cotó fluix”, “en sec”, “llibertat de pa sucats amb oli”, “arribar i moldre”, “estar fets l’un per l’altre”, “encetar la pell”, “ser la riota de l’escola”.

▪ SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:

- Quin tractament fa la Mercè Galí dels dos personatges principals de la història?
- Quin tractament fa dels personatges secundaris?
- Què podries dir sobre la Berta a partir de la seva il·lustració?

▪ ACTIVITAT POSSIBLE: Autoretrat

Fins ara la Mira ens ha parlat molt sobre si mateixa. Les seves dificultats per comunicar-se, les coses que la fan sentir bé i les que la fan sentir malament i la relació que té amb les persones més properes: la seva amiga Berta, el seu amic Joel, la seva mare i el seu pare. També ens ha parlat de les seves pors i les seves angoixes. I d’allò que la fa més feliç: dibuixar. Et convidem a fer un autoretrat sincer de tu mateix o de tu mateixa explicant com penses que ets i com et sembla que et veu la teva gent, tot exposant les teves aficions, les teves inquietuds i la teva manera de relacionar-te amb la resta del món. Descriu allò que et fa sentir bé i allò que et molesta més profundament. Trobes que t’assembles a la Mira?

“Ets rara” (cap. 10)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què penses que ens vol transmetre l'autora amb el diàleg entre el Joel i la Mira?
 - De quina manera va progressant la relació entre el Joel i la Mira?
 - Quants dies han passat des de l'inici d'aquesta història?
- **VOCABULARI:** desistir, jazz, improvisació.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “tenir el cap com un timbal”.
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Escoltar una peça clàssica de jazz i parlar sobre la improvisació. Penseu entre tots i totes en quines activitats que s'han esmentat al llarg de la història els diversos personatges també improvisen. Existeixen altres disciplines que també es puguin portar a la pràctica sense preparació prèvia?
- **LECTURA EN VEU ALTA:** Seguint les mateixes indicacions que hem donat anteriorment, prepararem la lectura en veu alta d'un diàleg entre el Joel i la Mira. Per a aquest capítol hem seleccionat el fragment que va des de “Saps tocar el piano?” a la pàgina 84 fins a “memoritzar cantants i grups per al càsting” a la pàgina 85. Observarem com l'autora utilitza aquesta estratègia per posar de manifest l'acostament progressiu entre els dos personatges. També es pot fer una lectura teatralitzada entre dos alumnes del grup.

Cinquena classe (cap. 11)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com reacciona la mare quan la Mira li diu que vol anar a comprar roba?
 - Per què la Mira afirma que el càsting és important a l'escola?
 - Et sembla que la Mira ha de participar en aquest càsting? Què faries tu? T'has trobat mai en una situació similar?
 - Com t'imagines la Lia i la Beth?
 - Com pot ser que amb els reptes que té per davant la Mira tingui la impressió de carregar menys pes?
 - Què li passa a la nova Mira? És nova de debò?
- **VOCABULARI:** quequejar, palplantada, assentiment, contorsió, encarar.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “estar en estat de xoc”, “escurar-se la gola”, “estar tova”, “anar dalt d'un núvol”.
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Al final del capítol, la protagonista diu: “Aquesta és la nova Mira, la que encara els reptes amb valentia.” Pensa algun desafiament de futur que et pugui fer

semblar una nova persona. Seureu tota la classe en rotllana i cadascú expressarà en veu alta el seu propòsit: “Aquest és el nou Manel, el que..., aquesta és la nova Júlia, la que...”

Lasanya i jazz (cap. 12)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què li passa al Joel?
 - Què és això de l'escalfor a la panxa? Ho has sentit en alguna ocasió?
 - A què es refereix el Joel quan diu que ell també pot comprar cartolines d'amagat? Cap a on ens vol conduir l'autora amb aquesta declaració del nen?
 - Quins canvis importants s'han produït en aquest capítol?
 - Quina és l'autèntica vocació de la Mira? I del Joel?
- **VOCABULARI:** empatollar-se.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “vida i miracles”, “devorar en un pensament”, “barrar el pas”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Descriu tots els elements de la il·lustració.
 - Quin tractament dona la Mercè Galí a cadascun dels personatges? Quins recursos gràfics utilitza?
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Des del moment en què la Mira ha decidit deixar-se ajudar, la relació d'amistat entre ella i el Joel se situa en un nou estadi que queda molt ben reflectit en aquest capítol: gaudeixen de la companyia mútua, comparteixen confidències, s'ajuden i creix la complicitat entre tots dos. Fins i tot, la Mira parla d'una escalfor a la panxa... És amistat o és una altra cosa? Serà interessant establir un debat sobre el que cadascú entén per amistat i contrastar diversos punts de vista sobre el que passa entre la Mira i el Joel. Al final del debat cadascú escriurà una frase al seu quadern: “Per mi l'amistat és...”

Sisena classe (cap. 13)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què ha passat durant la sisena classe?
 - Com és que la Mira ha aconseguit bellugar-se al ritme de la música? Què és el que ha canviat? Ha deixat de ser tímida?
 - Com se sent després de la classe? Quines paraules expressen el seu estat d'ànim?
 - Per què es mostren tan contentes mare i filla? Pel càsting?

- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “maleir els ossos”, “lligar caps”, “saber-la molt llarga”, “anar de bòlit”
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** En aquest capítol mare i filla se’n van a comprar roba sense el pare, que se’n va a sopar amb uns de la feina. A la pàgina 87 la mare ja ha parlat de passar un matí de noies per anar a comprar, tot deixant entendre que en aquesta activitat el pare no hi participa. Esteu d’acord amb el plantejament que fa l’autora sobre el tema de la roba i les compres? Us agrada anar a comprar roba? Amb qui aneu a comprar la vostra roba habitualment? Són les mares les que generalment s’encarreguen d’aquesta qüestió? Què us sembla? Parlem-ne!

El càsting (cap. 14)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Se sent satisfeta la Mira amb la seva roba nova?
 - Com és que la protagonista sent vergonya durant el càsting? Vergonya de què?
 - La Mira estava impacient per fer aquest càsting. Per què de sobte ho troba tot tan ridícul? A què es deu aquest canvi d’opinió?
 - Com tracten a la gent la Lia i la Beth? Què en penses?
 - Al final del capítol, què diuen els pares sobre l’amistat? Hi esteu d’acord?
- **VOCABULARI:** ruca.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “feta un manyoc de nervis”, “feta un flam”, “perdonar la vida”, “caure tan baix”
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Què et sembla la il·lustració de la Lia i la Beth? De quina manera la il·lustradora aconsegueix reforçar la mala impressió que ja tenim d’aquestes dues nenes?
 - Quina és l’expressió de la Mira durant el càsting?

Setena classe (cap. 15)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Què descobreix la protagonista sobre la seva professora de ball? Per què penses que la Melissa es mostra tan sincera amb ella?
 - “La timidesa no és cap barrera per a aconseguir el que et proposes.” Estàs d’acord amb aquesta afirmació de la Melissa?
 - Per què vol fer dibuixos de les seves companyes i de la professora?

- **VOCABULARI:** allau, mànager, encaparrar-se, etzibar
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “la veritat sense embuts”, “desar la vergonya al calaix”.

Ser tímida (cap. 16)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Per què li serveixen les classes de hip-hop a la Mira?
 - Penses que la timidesa és una malaltia? Com definiries la timidesa?
 - Com és que la Mira i la seva mare tenen els ulls entelats? Explica alguna situació en què se t’hagin entelat els ulls.
 - Què vol dir confiar en ella mateixa?
- **VOCABULARI:** capficament, guaitar.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “tallar les ales”, “conversa transcendent”, “llançar un ham”, “tenir els ulls entelats”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Observa atentament la il·lustració de la pàgina 123 i descriu tots els elements que componen la imatge.
 - Revisa les il·lustracions anteriors i compara-les amb aquesta. Quines diferències observes en la protagonista?
 - Pensa una paraula o un títol breu que resumeixi l’escena.
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Revisar la biografia de l’autora del llibre, la Tina Vallès. Ella ha afirmat que aquest llibre té molt d’ella mateixa. A què penses que es pot referir?
- **LECTURA EN VEU ALTA:** Seguint les mateixes indicacions que hem donat anteriorment, prepararem la lectura en veu alta d’aquesta confessió tan sincera de la protagonista respecte a la seva timidesa. Per a aquest capítol hem seleccionat el fragment que va des de “Jo també soc tímida” a la pàgina 118 fins a “que no em talli les ales” a la pàgina 119. Observarem com l’autora utilitza una declaració d’intencions de la Mira en primera persona per exposar les conclusions que ja ha tret sobre tot el que li ha passat al llarg de la història. Aquest és un fragment fonamental perquè la Tina Vallès utilitza la veu de la nena en la qual s’emmiralla per parlar sobre si mateixa.

Vuitena classe (cap. 17)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Té motius la Mira per estar tan enfadada? Et sembla que realment no hi pot fer més?
 - T'han dit alguna vegada “No siguis així”? Quin efecte et causa? Podem deixar de ser com som? I la Mira, pot deixar de ser com és?
 - Com és que el pare no dona l'abast entre la Mira i la seva mare?
 - Què li diries a la Berta després d'aquest capítol? I a la Mira?
- **VOCABULARI:** mastegot, recargolada.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “fer uns morros de pam”, “aclucar l'ull”.
- **ACTIVITAT POSSIBLE:** “Ara soc de marbre fred.” Aquesta és una expressió que utilitza la protagonista per expressar el seu estat d'ànim. És un recurs literari que es diu **metàfora**. L'autora relaciona l'estat d'ànim real de la Mira amb una cosa que s'hi assembla: el marbre fred. Ajunteu-vos per parelles i penseu maneres alternatives d'expressar diferents estats d'ànims a través de diverses imatges que s'hi puguin assemblar.

La gran prova (cap. 18)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**
 - Com és que la Mira decideix ser educada amb la Lia i la Beth? Realment penses que ho és?
 - Com s'ha sentit la protagonista durant la batalla? S'havia sentit igual en alguna altra ocasió al llarg del llibre? Quan?
 - Malgrat l'esforç que ha hagut de fer, quins aspectes valora de manera positiva?
 - Esperaves que li anés tan bé a la Mira? Imagina un final diferent per a aquest capítol.
- **VOCABULARI:** encabir, foteta, esmorteït, enlluernar. catatònica
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “pintar com una mona”, “no tenir-les totes”, “riures histèrics”, “no perdre les maneres”, “ser una bleda”.
- **SOBRE LA IL·LUSTRACIÓ:**
 - Descriu la il·lustració de la pàgina 133. Com es mostra la Mira? Penses que el Blai la pinta com una mona? Et sembla que s'hi troba a gust?
 - Repassa el text de la pàgina 131 i digues si trobes a faltar alguna cosa que forma part d'aquesta escena.

- **ACTIVITATS POSSIBLES:**

- Feu una llista de totes les coses positives que li han passat a la Mira des del moment en què va començar la primera classe de hip-hop. Feu una altra llista amb les dificultats i contrarietats que ha hagut de superar. Li ha valgut la pena? Esteu d'acord amb ella?

Novena classe (cap. 19)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**

- Com és possible que a una persona li encanti i l'espanti pujar a un escenari, tot a la vegada?
- De quina manera decideix acabar la protagonista aquesta novena classe? Penses que té ganes de cridar l'atenció?
- Penses que finalment la Mira abandonarà les classes de hip-hop?

- **VOCABULARI:** eufòrica, filigrana.

- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “arrufar el nas”, “feu la vostra com si res”.

- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**

- Descriu la il·lustració de la pàgina 146.
- Observa els recursos gràfics que utilitza la Mercè Galí per representar el mirall.
- Diries que la Mira fa cara de felicitat?

- **ACTIVITAT POSSIBLE:** Farem una sessió de ball al gimnàs de l'escola. Posarem un tema escollit per la mateixa canalla, que els resulti engrescador. Mentre la meitat del grup balla lliurement de manera espontània per tot l'espai, l'altra meitat seurrà al terra amb un full i un llapis, per mirar de retratar alguna cosa de tot el que passa. Es tracta de fer grans traces, poc definides, tot intentant captar el moviment i el ritme, sense esborrar i repassant si cal les línies per aconseguir el dinamisme. Després de deu minuts, els grups es canviaran de rol. Al final de tot podeu parlar de com us heu sentit i de quin dels dos papers us ha resultat més còmode.

Soc una noia que mira i balla (cap. 20)

- **POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:**

- Com és que al final la Mira li explica tot a la seva mare?
- Com ha evolucionat la mare al llarg de la història? Ha canviat d'alguna manera?
- Ha estat fàcil per a la Mira sortir de la bombolla?
- Penses que una persona pot canviar després de deu classes de hip-hop?

- **VOCABULARI:** guaitar.

- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “sortir de la meva bombolla”.
- **LECTURA EN VEU ALTA:** Seguint les mateixes indicacions que hem donat anteriorment, prepararem la lectura en veu alta d’un fragment que descriu el retrobament entre mare i filla, amb una conversa que repassa alguns dels elements clau de la història. Per a aquest capítol hem seleccionat el fragment que va des de “Per la cara que ha fet he vist que...” a la pàgina 148 fins a “que no vull que em prengui per boja”. Observarem com l’autora aprofita aquest moment sincer entre mare i filla per fer un breu recull dels temes recurrents sobre els quals la nena ens ha anat parlant reiteradament: la llibertat, el dibuix i l’altra Mira.

Desena classe (cap. 21)

POSSIBLES PREGUNTES PER AL DIÀLEG LITERARI:

- Per què li costa tant a la Mira prendre una decisió? Què faries tu en el seu lloc?
- Què fa la Berta per prendre una decisió? Ho fas això, tu? Penses que et podria ajudar?
- Què et sembla la proposta de la Melissa?
- Quin paper ha tingut la Melissa al llarg de tota la història?
- **VOCABULARI:** xiuxiueig, dignitat, galimaties.
- **EXPRESSIONS QUE PODEM COMENTAR:** “voler-se mullar”, “fer-ne un gra massa”, “fil per randa”, “majoria absoluta”.
- **SOBRE LES IL·LUSTRACIONS:**
 - Comenta la il·lustració de la pàgina 162. Quins elements en destacaries?
 - Revisa totes les il·lustracions del llibre analitzant la representació dels ulls i de la mirada de la protagonista en cadascuna. Quines conclusions en treus? Hi ha altres elements que et cridin l’atenció?
 - Podries reconstruir la història únicament amb l’ajuda de totes les il·lustracions?

6.5 ALTRES PROPOSTES PER FER DURANT LA LECTURA

6.5.1 Activitat 1. Diccionari de vocabulari i frases fetes

Durant la lectura de cada capítol, hi haurà un encarregat i una encarregada que aniran anotant en una llibreta les paraules i les frases fetes que vagin apareixent en aquell capítol i que anem comentant perquè en desconeixíem el significat. Aquest diccionari d’aula anirà creixent a mesura que avanci la història i pot ser una eina de consulta per a tothom. Una altra opció és fer-lo en format digital, al *drive*, i compartir-lo amb tota la classe perquè cadascú el pugui tenir. La parella encarregada del diccionari canviarà a cada capítol de manera rotatòria.

6.5.2 Activitat 2. Resum de cada capítol

Al final de cada capítol, cada alumne/a farà un breu resum del contingut amb una il·lustració pròpia. Tot plegat no ha d'ocupar més d'un full per davant. L'objectiu d'aquesta activitat és treballar el text escrit i la capacitat de síntesi. Al final de la lectura del llibre, tothom tindrà la seva pròpia versió dels 21 capítols de *Mira*. Es pot enquadrar i fins i tot exposar a la biblioteca de l'escola. Separarem els capítols seguint l'estructura narrativa (vegeu el punt 3: *Característiques de l'obra*).

Per tal de reduir el volum d'activitats, també es podrien repartir els capítols entre tot el grup de manera que cadascú s'encarrega de resumir-ne un de sol i posteriorment es compartirà la feina feta. Una altra opció és fer els resums en parella.

6.5.3. Activitat 3. Descripció dels personatges

A partir de l'anàlisi dels personatges que us proposem després de la lectura del capítol "Els amics", tindrem un gran full en algun racó visible de l'aula on s'aniran recollint adjectius qualificatius o ressenyes breus que descriuen la manera de ser de cadascun dels personatges principals de l'obra: la Mira, la Berta, el Joel, la mare de la Mira i el pare de la Mira. Quan la llista sigui prou completa, ens repartirem els cinc personatges i cadascú farà una descripció detallada d'aquell que hagi escollit. Completarem la tasca amb un retrat d'estil propi que en representi els trets més destacables.

6.5.4 Activitat 4. Miralls i literatura

El mirall és un element recurrent a la literatura, i també al cinema i a la pintura. Hi ha moltes històries escrites al voltant d'un mirall, però una que guarda alguns punts en comú amb el llibre que ens ocupa és *A través del mirall*, de Lewis Carroll, la segona entrega d'*Alícia al país de les meravelles*. En aquesta ocasió, el món del mirall estableix un joc entre la realitat, la seva representació i la manera de veure les coses. La Mira també juga amb aquests conceptes i ens parla sovint de la seva altra jo o de la jo de l'altra banda. Pot resultar molt interessant llegir el primer capítol d'aquesta obra amb l'alumnat per contrastar la vivència de dues protagonistes molt diferents davant d'un mirall.

També pot ser interessant localitzar a la xarxa altres llibres, pel·lícules o quadres rellevants de la història de l'art en què també apareix un mirall.

7. DESPRÉS DE LLEGIR

7.1 ACTIVITAT 1. VALORACIÓ FINAL DE L'OBRA

Un cop finalitzada la lectura del llibre, després d'acabar el darrer capítol, és fonamental compartir les impressions que ens ha causat i el que ens ha fet sentir. Un dels objectius de la mediació literària ha de ser el d'oferir a nens i nenes recursos per poder expressar amb paraules la seva pròpia opinió, i ampliar de manera progressiva arguments per validar-la, tant si és favorable com si no ho és. En el nostre guiatge, cal que ensenyem a la canalla a identificar els motius pels quals un text els ha interessat més o menys. Un cop més, el tipus de preguntes que els fem han de provocar les seves ganes d'anar més enllà, d'explorar el que realment han sentit a mesura que la història avançava. Aquestes són algunes opcions:

- Què és el que t'ha agradat d'aquest llibre? Per què?
- Què és el que no t'ha agradat? Per què?
- Quines coses t'han sorprès?
- Tenies curiositat de saber el que passaria?
- T'ha decebut la història en algun moment?
- T'has identificat amb algun dels personatges?
- Describeix tot el procés que ha viscut la Mira des del principi fins al final. Li ha servit d'alguna cosa el repte que ha acceptat?
- La Berta i el Joel han canviat al llarg dels capítols? Han après alguna cosa?
- Et sembla que el final resol de manera satisfactòria la progressió dels fets?
- Diries que aquest és un final previsible?
- Imagina un final alternatiu de la història.
- Les imatges t'han ajudat a entendre millor l'argument?
- Per què et sembla que la Tina Vallès volia que la Mercè Galí fos la il·lustradora de *Mira*? Penses que la seva manera de dibuixar té alguna relació amb el contingut de la història?
- Quin és el tema principal d'aquesta història?
- Per què penses que aquest llibre és recomanable? Per què penses que no ho és?

Després d'aquest debat literari, cada criatura escriurà en un full la seva pròpia opinió i l'adjuntarem al final del dossier que van fent amb el resum dels capítols.

Si voleu, també podeu fer arribar les vostres valoracions a l'autora, de manera particular o com a grup classe, a través de la seva adreça electrònica.

7.2 ACTIVITAT 2. RETRAT LITERARI DE LA TINA VALLÈS

Farem un mural entre tota la classe recollint els aspectes més rellevants de l'estil literari de la Tina Vallès. Per això ens repartirem la feina en set grups que escolliran un dels sis blocs de contingut:

- **La descripció.** En quines ocasions utilitza descripcions? N'hi ha moltes al llarg del llibre? Sobre què?
- **El diàleg.** En quines ocasions utilitza els diàlegs entre personatges? N'hi ha molts al llarg del llibre? Quin efecte aconsegueix a través dels diàlegs?
- **L'opinió.** En quins moments l'autora recull la manera particular de veure el món de la protagonista? Què ens aporta conèixer el seu punt de vista sobre determinats temes? De quins assumptes opina? És el mateix opinar que experimentar o sentir? En quines ocasions la Tina Vallès es decanta per l'opinió o per la confessió? Com ho fa?
- **La confessió,** com a expressió de sentiments i emocions. Com coneixem el caràcter de la protagonista? Ens ho explica ella mateixa en primera persona? Ho fa un narrador omniscient? Quins recursos utilitza l'autora per transmetre el pensament de la Mira i perquè puguem empatitzar amb ella?
- **El vocabulari.** És molt difícil d'entendre? Hi ha paraules molt rebuscades? Feu un recull de paraules noves que hem après amb la lectura de *Tina*, tot explicant-ne breument el significat. Seleccioneu finalment les 10 paraules més rellevants d'aquest llibre i contrasteu la tria amb la resta de la classe.
Realment, penseu que una nena de l'edat de la Mira utilitza paraules com aquestes quan parla? Com és que l'autora les hi fa dir? Què penseu que pretén?
- **Expressions i frases fetes.** Feu un recull de les expressions i frases fetes que van apareixent amb una explicació breu del seu significat. Realment, penseu que una nena de l'edat de la Mira utilitza aquest munt de frases fetes quan parla? Com és que l'autora les hi fa dir? Què penseu que pretén? Seleccioneu cinc d'aquestes expressions, les que us hagin resultat més sorprenents a tot el grup classe.
Per fer aquesta tasca es pot partir del recull que hagin fet els alumnes a l'activitat 1 de *Durant la lectura*.
- **L'humor.** Feu un recull d'aquells fragments que us han fet riure o somriure. Analitzeu quins recursos fa servir l'autora. Aquest recull s'ha iniciat al capítol 4.

Cada grup treballarà una d'aquestes parts i buscarà un o més fragments del llibre que siguin representatius de la part d'estil que han elaborat. Faran una exposició davant de tota la classe de les seves conclusions i una de les persones del grup farà una lectura en veu alta dels paràgrafs o frases seleccionades.

7.3 ACTIVITAT 3. ELS ESPAIS ON TRANSCORRE LA HISTÒRIA

A la novel·la es poden identificar espais on la protagonista viu de manera diferent la tímidesa.

Aquests són:

- La casa
- El poble
- L'escola i el pati
- Les classes de hip-hop / el patronat

Proposem agrupar els alumnes en 4 grups. Cada grup pot analitzar un d'aquests espais i després posar-ho en comú amb tot el grup classe.

El guió de discussió podria ser el següent:

- Com viu la Mira la tímidesa en aquest espai?
- Quines característiques té aquest espai perquè la Mira se senti així?
- El comportament de la Mira, pel que fa a la tímidesa, canvia al llarg de l'obra a l'espai?
Per què?

7.4 ACTIVITAT 4. CURTMETRATGE SOBRE LA TIMIDESA

Al llarg del llibre hem vist que la tímidesa és un sentiment d'inseguretat i vergonya que es produeix davant de certes persones i que genera ansietat a qui ho pateix. Tothom ha viscut en algun moment una situació de tímidesa provocada per algun motiu. La Mira aconsegueix sobreposar-se i acaba ballant amb el seu llapis. És possible que hi hagi nens i nenes que s'identifiquin completament amb aquest personatge.

Farem un treball en grups de 4 o 5 sobre la tímidesa. Cadascú explicarà situacions que personalment li han causat tímidesa en un moment donat. Pot ser qualsevol cosa: parlar davant del grup, cantar o ballar públicament, dirigir-se a segons qui, fent segons què... Caldrà posar-se d'acord per representar una situació real que pugui generar tímidesa i la manera en què la persona que ho viu intenta superar-la. Aquesta representació breu s'enregistrarà amb un telèfon mòbil o amb una càmera de vídeo i es compartirà amb la resta de la classe. El guió pot ser molt simple:

- a. Exposició del problema
- b. Propòsit per part de la persona que el pateix
- c. Escena en què es produeix un intent de superació
- d. Valoració de l'actuació realitzada

La representació també es pot fer en directe davant de tota la classe. En qualsevol cas, aquest és un exercici que pot facilitar el debat al voltant d'un tema que preocupa especialment diversos nens i nenes del grup en aquestes edats i que pot contribuir a connectar sensibilitats diferents. Per una banda, ens podem trobar alumnes amb dificultats per expressar les emocions pròpies i compartir-les i per l'altra ens podem trobar alumnes amb dificultats per empatitzar amb aquest problema.

7.5 ACTIVITAT 5. FER UNA RECOMANACIÓ DEL LLIBRE

Podeu fer entre tota la classe una recomanació del llibre per engrescar una altra persona a llegir-lo, tot explicant allò que té de més interessant i allò que us ha agradat, però sense descobrir els elements que provoquen el desenllaç de la història. Pot ser una recomanació escrita per penjar-la a la cartellera de la biblioteca, però també la podeu enregistrar verbalment, amb un mòbil i publicar-la al web de l'escola, al Twitter de la biblioteca o a l'Instagram del centre.

7.6 ACTIVITAT 6. BENVOLGUDA MIRA

Finalitzada la lectura, deixarem un temps de reflexió perquè cada criatura valori si realment s'ha identificat amb la protagonista de l'obra i amb les seves angoixes o si, per contra, s'ha sorprès del fet que algú pugui passar-ho tan malament per culpa de la timidesa. Ens plantejarem com a grup què li diríem, a la Mira, si poguéssim parlar amb ella. Després d'aquesta reflexió prèvia i tenint en compte tot el treball realitzat al llarg de la lectura del llibre, cadascú escriurà una carta d'encoratjament a la Mira felicitant-la per l'esforç que ha fet al llarg de les setmanes, reconeixent la seva empenta i valorant la solució que acaba adoptant. També li podeu comentar la vostra opinió sobre la manera amb què tracta les persones que més l'estimen. La carta pot exposar fins i tot alguna vivència personal que s'hagi pogut recordar a partir de la lectura.

Quan tinguem totes les cartes, les poden llegir en veu alta davant del grup, però també en podríem seleccionar unes quantes i fer-les arribar a la Tina Vallès.

7.7 ACTIVITAT 7. BATALLES DE HIP-HOP

Amb l'ajuda de l'especialista d'educació física, prepararem unes batalles de hip-hop al gimnàs de l'escola. Podem visualitzar prèviament uns quants vídeos a YouTube sobre aquesta disciplina i convidar l'alumnat a preparar-se individualment o en petits grups una petita intervenció.

7.8 ACTIVITAT 8. EL TEMPS NARRATIU

Quines pistes dona l'autora per saber quant temps passa des de l'inici de la història fins al final?

Observa l'índex:

- Quantes classes fa la Mira?
- Quantes classes fa a la setmana?
- Quan és la Gran prova? (Per Santa Cecília).

El fil conductor del llibre són les classes de hip-hop que fa la Mira. Quan heu llegit el llibre, us han passat igual de de pressa tots els capítols? Parleu-ne entre vosaltres. Mireu de justificar les respostes.

7.9 ACTIVITAT 9. DOSSIER DE MIRA

Al final de tota la feina feta, cada nen i cada nena tindrà un dossier que haurà anat confegint al llarg de la lectura de *Mira*. Aquest dossier pot contenir:

- Fitxa inicial del llibre i formulació d'un desig
- Treball sobre les citacions literàries
- El resum i la il·lustració corresponent a cadascun dels 21 capítols
- Activitats d'expressió escrita que s'hagin portat a terme sobre comprensió, vocabulari, descripció dels personatges...
- Activitats d'il·lustració
- Valoració personal final
- Carta dirigida a la Mira
- Fotografies de murals, d'il·lustracions de gran format o dels balls fets al gimnàs

El dossier també es pot fer en format digital, i crear una carpeta al *drive* amb tots els treballs corresponents al llibre, les gravacions en vídeo i les fotografies de diverses activitats. També es poden combinar les dues opcions: un dossier en paper i una carpeta digital compartida amb tot el grup.

8. TAULA DE CONTINGUT

Continguts	Activitats
Abans de llegir	
Identificació de les parts del llibre. Informació que proporcionen.	Act. 2
Dades bibliogràfiques d'un llibre	Act. 2, act. 6
Les citacions literàries. Definició i funció	Act. 3
L'autora. Cerca d'informació. Llibres que ha publicat	Act. 1, cap. 16, act. 4
Ús de la biblioteca escolar o pública. Formació d'usuaris	Act. 4
Creació d'expectatives sobre el llibre	Act. 2, act. 6
Creació de motivació per a la lectura	Act. 2
L'il·lustrador. Cerca d'informació. Observació de l'estil.	Act. 5, act. 2
Durant la lectura	
Síntesi oral i per escrit de cada capítol	Tots els capítols
Gaudi de la lectura en veu alta del docent i d'altres companys	Tots els capítols
Lectura en veu alta: preparació, assaig i valoració	Cap. 3, cap. 5, cap. 10, cap. 16, cap. 20
Conversa literària	Després de cada capítol
Converses per tractar temes del llibre (debat, donar l'opinió...)	Cap. 11, Cap. 12, cap. 13,
Punt de vista narratiu	Cap. 1
Identificació de la protagonista	Cap. 1, act. 6 de després de llegir
Anàlisi dels personatges	Cap. 6, cap. 20 Act. 3
Nivells de lectura: comprensió literal, interpretativa i profunda	Tots els capítols
Aplicació d'estratègies de comprensió: formulació d'hipòtesis, comprovació d'hipòtesis, recapitulació, inferències, fer connexions, formulació de preguntes,	Tots els capítols
Anàlisi de les il·lustracions i de l'estil de l'il·lustrador	Cap. 1, cap. 4, cap. 5, cap. 6, cap. 8, cap. 9, cap. 12, cap. 14, cap. 16 cap. 18, cap. 19, cap. 21

Intertextualitat. Els miralls a la LIJ	Act. 4
Aclariment de vocabulari desconegut per l'alumnat	Tots els capítols, act. 1
Expressions i recursos literaris	Tots els capítols, cap. 17, act. 2 de després de llegir
Síntesi de la novel·la a partir de les il·lustracions	Cap. 19
El temps narratiu	Cap. 3, act. 8 de després de llegir
Expressió escrita: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hipòtesis i desenllaç de la història ▪ Mural: avantatges i desavantatges de viure en un poble ▪ Autoretrat ▪ Llista coses positives i dificultats (recapitulació) ▪ Síntesi dels capítols ▪ Descripció dels personatges 	<p>Cap. 2</p> <p>Cap. 4</p> <p>Cap. 9</p> <p>Cap. 18</p> <p>Act. 2</p> <p>Act. 3</p>
Expressió de conceptes i emocions a partir del dibuix i la música	Cap. 4, cap. 8
Representació de coreografies i balls espontanis	Cap. 8, cap. 19
Després de la lectura	
Valoració de la novel·la. Opinió personal	Act. 1
Recursos literaris que utilitza l'autora	Act. 2, cap. 17
Els espais on transcorre la història	Cap. 4, act. 3
Recomanació de la novel·la	Act. 5
Temes que es desenvolupen en el llibre <ul style="list-style-type: none"> - La tímidesa - El dibuix com a forma d'expressió - L'amistat - La música (especialment el hip-hop) 	<p>Tots els capítols, act. 4, act. 6</p> <p>Tots els capítols, act. 8</p> <p>Tots els capítols, cap. 6</p> <p>act. 7 (batalles de hip-hop), cap. 10 (improvisació)</p>

- <https://www.youtube.com/watch?v=2WN_dtH4PgQ> (entrevista de David Guzmán a *Terrícoles*)
- <<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/mes-324/tinas-valles-ens-presenta-les-nouvelles-el-senyor-palomar-a-barcelona-i-mira/video/6118112/>> (entrevista sobre *Mira* amb Xavier Graset a TV3)

- Sobre Mercè Galí:
 - <<https://mercegalí.com/>>
 - <<https://mercegalí.com/blog/>>
 - <<https://mercegalí.com/illustration/>>